

Dit boek gaat over taal, over de werking van de woorden die we gebruiken. Dit boek biedt je alle mogelijkheid en veel perspectieven voor reflectie op taal en onze omgang met taal. Het zet je aan het denken en twijfelen, het geeft je inzicht op je eigen patronen, maar ook op die van anderen. Zelden ben ik zo onder de indruk van een boek.

De auteurs van dit boek zijn afkomstig uit verschillende vakgebieden, samen vormen ze een klein gezelschap, Babel genoemd. Het is een groepje mensen met een kritische houding tegenover het regime van maat en getal. Dat regime onttrekt zoveel belangrijks aan het oog, zoals taal en reflectie.

Taalkracht beschrijft taal van verschillende kanten, en hoe de strijd om taal – of de zoektocht naar andere taal – zich afspeelt. Ze maken duidelijk hoe misleidend begrippen kunnen zijn en hoe destructief deze kunnen uitwerken, bewust of onbewust. Ze laten zien hoe groot de kloof kan zijn tussen de woordwerelden van verschillende groepen, zoals

Taalkracht:

andere woorden, andere werelden

overheid en burgers of professionals en klanten. Het boek beschrijft ook de zoektocht naar andere, soms nieuwe woorden als de verhoudingen veranderen en de wereld complexer wordt. Over ontbrekende taal, die de verwevenheid tussen hand en hoofd kan aangeven, terwijl ons hele onderwijssysteem op het onderscheid tussen praktisch en theoretisch is gebouwd. Het gaat over onderstromen in organisaties die vaak bepalend zijn voor het functioneren, terwijl de taal daarvoor nauwelijks ontwikkeld is.

Taal stuurt

Na een woord vooraf schrijft Paul Verhaeghe (hoogleraar psychodiagnostiek) een inleidend hoofdstuk. Hij bespreekt het arbitraire van taal en de manier waarop betogen macht uitoefenen zonder dat we het beseffen. Hij benadert dat vanuit verschillende visies en legt de link met framing, een heel eigentijds begrip. Taal stuurt onze blik op de werkelijkheid waarna onvermijdelijk een verdere vormgeving van die werkelijkheid volgt, zo maakt Verhaeghe duidelijk. Als je kruiden in bloemperkjes onkruid noemt ga je wieden, als je een bos als een bron van economische winst beschouwt ga je kappen.

Na deze inleiding volgt een groot aantal auteurs, met elk een eigen perspectief. Het hoofdstuk Welkom in Babelonië is een onderzoek naar woorden die langzaam maar zeker een neoliberale betekenis hebben gekregen: hoe we van bewoners, naar patiënten, naar cliënten zijn overgestapt. Hoe het begrip concurrentie ook in zorg en onderwijs een plekje heeft gevonden

en wat daarvan de gevolgen zijn. Er is een hoofdstuk over de taalstrijd in postkoloniale verhoudingen en hoe taal een wapen in de strijd tegen apartheid was.

Er is een hoofdstuk over wat er gebeurt als een museum besluit verouderde termen, die als beduidend of racistisch kunnen worden ervaren, te weren uit teksten en publicaties. Hoe reageert het publiek daarop? Vervolgens duiken we in de psychiatrie en ervaren wat diagnoses doen, hoe taal ook hier zo bepalend is en weinig ruimte geeft. En zo komt het ene na het ander vakgebied voorbij.

Kritischer kijken

Dit boek biedt veel perspectieven voor reflectie op taal en onze omgang met taal. Het zet je aan het denken en twijfelen, het geeft je inzicht in je eigen patronen en die van anderen. Het helpt je vooral ook om kritischer te kijken naar taal en wat taal met de wereld doet. Je krijgt veel nieuwe inzichten in vakgebieden waar niet iedereen dagelijks mee te maken heeft, en nodigt je 'vanzelf' uit de stap te maken naar je eigen vakgebied.

Taalkracht: andere woorden, andere werelden | Christien Brinkgreve, Eric Koenen en Sanne Bloemink (red.) | 176 pagina's | ISVW Uitgevers | 2020

Deze recensie is geschreven door Marianne van Duuren, Maatschap van Duuren, van Zuylen & partners. www.dzmaatschap.nl

Zet het op een bierviltje

Wat een fantastisch boekje. Goed voor iedereen die zich bezighoudt met veranderen. Echt een aanrader. Kern van de boodschap is: neem de weg van de eenvoud en onderzoek het 'waarom'. Zet alles samen op een bierviltje, zodat iedereen het snapt. Zo heb je meer kans op succes.

Dit boekje reikt je manieren aan hoe je het 'waarom' kan onderzoeken, hoe je tot de broodnodige prioriteiten komt en je je focus

houdt. Het zorgt ervoor dat je niet in valkuilen valt en maakt veranderen vooral eenvoudig. Feitelijk geeft dit boekje handen en voeten aan de cirkel van Simon Sinek: terug naar het waarom en van daaruit naar het hoe en wat.

Zet het op een bierviltje, verandering vraagt om eenvoud | Michiel van der Molen | 128 pagina's | Van Duuren Management | 2020

Versterk de pedagogische kwaliteit met Gordon

Thomas Gordon was een Amerikaans klinisch psycholoog en grondlegger van begrippen als actief luisteren en de ik-boodschap bij interpersoonlijke communicatie. Hij lanceerde in 1962 een methode om de opvoedingsstijl en de relaties tussen ouders en kinderen te verbeteren. Saskia Henderson werd getroffen door de kracht en de waarde van de inzichten van Thomas Gordon en het concrete houvast van de vaardigheden.

De Gordon-methode is een synthese van de anti-autoritair en de autoritaire opvoedingsstijl van de jaren zestig. De methode gaat uit van gelijkwaardigheid in relaties, zodat iedereen zichzelf kan zijn en zijn verantwoordelijkheid neemt, rekening houdend met de ander. In opvoedingsrelaties betekent dit dat de opvoeder het kind in zijn waarde laat en respectvol benadert. Dit zijn democratische principes in de omgang tussen opvoeder en kind. De Gordon-methode benadrukt effectieve communicatie en oplossingsgerichte conflictantering. Gordon stelt een overlegmethode voor, in zes stappen. Deze methode is bruikbaar voor ouders en professionele opvoeders voor het realiseren van stabiele relaties met kinderen.

Het succes van zijn methode komt vooral doordat hij zijn democratische opvoedtheorie heeft weten te vertalen naar concrete pedagogische handvatten voor opvoeders. De communicatievaardigheden uit de methode geven handen en voeten aan hoe je sensitief-responsief met de kinderen om kunt gaan, hoe je de autonomie van kinderen kunt ondersteunen en hoe je conflicten tussen kinderen kunt coachen.

Vernieuwde uitgave

Henderson werkt ruim vijftien jaar als vrijgevestigd pedagoog en Gordon-trainer. Zij verzorgt workshops en trainingen en werkt daarnaast als pedagogisch coach en trainer in de kinderopvang. In 'Sensitief communiceren in de kinderopvang' laat ze ons kennismaken met de diverse communicatievaardigheden uit de Gordon-methode, zoals actief luisteren, ik-boodschappen, overschakelen en de overlegmethode. Haar boek is een geheel vernieuwde uitgave van haar eerdere boek 'In Balans'. Toegevoegd is informatie over hoe de

Gordon-vaardigheden samenhangen met de doelen en de interactievaardigheden uit de wet Kinderopvang. Verder heeft zij de resultaten van recent wetenschappelijk onderzoek opgenomen.

Opbouw van het boek

In het boek wordt de lezer als het ware aan de hand genomen in de kennismaking met de Gordon-methode. In veertien korte hoofdstukken over praktische thema's als 'een relatie opbouwen', 'praten met kinderen', 'anders kijken naar gedrag' worden de principes van een effectieve communicatie en oplossingsgerichte opvoedingsstijl geïntroduceerd. De kaders met de voorbeelden, tips en uitwerkingen zijn inzichtelijk en ruim voorhanden. Na de introductie van de vier probleemgebieden: 'de ander heeft een probleem', 'geen probleem', 'ik heb een probleem' en 'we hebben samen een probleem', worden de probleemgebieden inzichtelijke rode draden door het boek. De verbinding die de auteur legt met de zes interactievaardigheden geven het boek een eigentijds karakter.

Zoals Gordon een synthese maakt tussen verschillende opvoedingsstijlen doet Saskia Henderson dit met de Gordon-methode en de zes interactievaardigheden. Je ervaart dat de Gordon-methode een prima hulpmiddel is om de interactievaardigheden toe te passen. Ook geeft de methode aanbevelingen voor een inrichting van de leefomgeving die problemen voorkomt en de ontwikkelingen van kinderen bevordert. Het boek eindigt met twee hoofdstukken waarin de focus niet op de relaties met kinderen ligt, maar op het aangaan van stabiele relaties met ouders en collega's. In een bijlage kan de lezer zijn kennis

testen. Deze test is tevens ook een beknopte samenvatting van de theorie. De voetnoten met verwijzingen naar wetenschappelijk onderzoek staan op een plezierige manier onderaan de tekst. De lengte van de verwijzingen zijn precies goed.

Bruikbaarheid

Sensitief communiceren in de kinderopvang is volgens de auteur geschreven voor pedagogisch medewerkers en managers werkzaam in kinderdagverblijven, peuterspeelzalen, voor- en buitenschoolse opvang en gastouderbureaus. Ik verwacht dat voor professionals die nog niet bekend zijn met de Gordon-methode dit een helder introductieboek is. Voor de pedagogisch coach is het een handig boek, vol inspiratie voor praktijkvoorbeelden. Voor wie al bekend is met de Gordon-methode is dit boek een opfrisser, maar je leert niets nieuws. Mogelijk bieden de verbinding van de methodiek aan de interactievaardigheden en de hoofdstukken over de communicatie met ouders en collega's de lezer wel nieuwe perspectieven. Zoals de auteur zelf aangeeft: 'Investeren in respectvol contact komt niet alleen de kinderen ten goede, maar ook je collega's, de ouders, jezelf en daarmee een stukje van de wereld.'

Sensitief communiceren in de kinderopvang | Saskia Henderson | 144 pagina's | uitgeverij SWP | 2020

Deze recensie is gemaakt door: Clarine de Leve. Zij is pedagoge en werkt vanuit Vyvoj Opleiden. www.e-schoolkinderopvang.nl E: C.deleve@Vyvojopleiden.nl